

1 Što znači „ovrha“ u građanskim i trgovačkim stvarima?

Izvršenje je završna faza pravosudnog postupka. Njime se tužitelju u čiju je korist donesena presuda omogućuje da zahtijeva da tijelo nadležno za izvršenje poduzme sve korake koji su u njegovoj nadležnosti i propisani zakonom, a koji su potrebni za namirenje tražbine.

Pravo na izvršenje podliježe postojanju izvršive tražbine koja nije dobrovoljno namirena te instrumenta kojim se dopušta izvršenje te tražbine.

Mjere izvršenja uključuju:

- zaplenu pokretne imovine,
- zaplenu nekretnina,
- sastavljanje popisa i vrednovanje nekretnina,
- prodaju nekretnina na javnoj dražbi,
- zaplenu bankovnih računa dužnika,
- zaplenu vozila,
- oduzimanje imovine,
- oduzimanje pokretne imovine,
- izvršenje u pogledu udjela u nekom poduzeću,
- izvršenje dužnosti predaje djeteta,
- izvršenje u pogledu bračne imovine.

2 Koja su tijela nadležna za ovrhu?

U Bugarskoj postoje dvije vrste službenika za izvršenje (izvršitelja):

1. javni izvršitelji,
2. privatni izvršitelji.

Status privatnog izvršitelja uređen je Zakonom o privatnom sudskom izvršenju (*Zakon za chastnoto sadebno izpalnenie* (ZChSI)). U članku 2. Zakona o privatnom sudskom izvršenju privatni izvršitelj definiran je kao službenik kojeg je država ovlastila za izvršenje privatnih tražbina.

3 Kada se može izdati ovršna isprava ili odluka?

3.1 Postupak

U skladu s člankom 404. Zakona o parničnom postupku (*Grazhdanski protsesualen kodeks* (GPK)) postupci izvršenja mogu se pokrenuti na temelju sljedećeg:

točka 1. – pravomoćnih presuda i naloga, presuda žalbenih sudova, naloga za izvršenje, sudskih nagodbi, izvršivih presuda i naloga ili presuda i naloga koji su unaprijed ili bez odlaganja proglašeni izvršivima te presuda arbitražnih sudova i nagodbi koje su odobrili takvi sudovi,

točka 2. – presuda, akata i sudskih nagodbi koje donesu sudovi u zemljama osim Bugarske, ako su izvršivi u Bugarskoj bez dodatnih postupaka,

točka 3. – presuda, akata i sudskih nagodbi koje donesu sudovi u zemljama osim Bugarske te presuda i nagodbi koje donesu arbitražni sudovi i odobre arbitražni sudovi u zemljama osim Bugarske, ako su proglašene izvršivima u Bugarskoj.

U skladu s člankom 405. Zakona o parničnom postupku, nalozi za izvršenje izdaju se na temelju pisanog zahtjeva te nije potrebno dostaviti primjerak dužniku.

U skladu s člankom 405. stavkom 2. Zakona o parničnom postupku, sljedeći su sudovi nadležni za dostavljene zahtjeve:

u slučajevima iz članka 404. stavka 1. Zakona o parničnom postupku, prvostupanjski sud na kojemu se vodio predmet ili koji je izdao nalog za izvršenje, a ako je akt odmah izvršiv, sud koji je donio presudu ili izdao nalog za izvršenje,

u slučajevima predviđenima člankom 404. stavcima 2. i 3. Zakona o parničnom postupku, sud nadležan za odobrenje izvršenja,

kad je riječ o presudama koje donose domaći arbitražni sudovi i nagodbama koje su dopustili takvi sudovi u arbitražnim postupcima, Sud grada Sofije (*Sofiyski Gradski Sad*).

Žalbe protiv naloga kojima se odobrava ili odbija zahtjev za nalog za izvršenje moraju se podnijeti u roku od dva tjedna (članak 407. Zakona o parničnom postupku).

U skladu s bugarskim pravom zahtjev za nalog za izvršenje može podnijeti stranka koja nije pravnik, kao i stranka koja traži izvršenje ili njezin predstavnik.

Nema posebnih zahtjeva za podnošenje koje je potrebno ispuniti kako bi se izdao nalog za izvršenje.

Troškovi izvršenja utvrđeni su Tarifom o naknadama i troškovima predviđenom Zakonom o privatnom izvršenju (Službeni list br. 35/2006).

3.2 Glavni uvjeti

Kako bi se mogao pokrenuti postupak izvršenja, zainteresirana stranka mora podnijeti pisani zahtjev državnom ili privatnom izvršitelju te mu priložiti nalog za izvršenje ili neki drugi izvršni instrument. U zahtjevu se mora navesti željeni način izvršenja koji je moguće izmijeniti tijekom postupka (članak 426. Zakona o parničnom postupku).

Nadležnost izvršitelja uređena je člankom 427. Zakona o parničnom postupku.

Izvršitelj mora dužnika u pisanom obliku pozvati da dobrovoljno namiri tražbine u roku od dva tjedna od primitka tog poziva. U pozivu se dužnika upozorava da će u protivnom uslijediti *prisilna naplata tražbine*. U pozivu se moraju navesti zatražene zapljene i oduzimanja, a mora mu se priložiti i primjerak izvršive presude. Ako se dužnika poziva da dobrovoljno namiri tražbine, izvršitelj mora navesti i datum na koji će se sastaviti popis imovine te, ako se izvršenje odnosi na nekretnine, dostaviti obavijest o oduzimanju zemljoknjižnom odjelu nadležnog suda.

Izvršitelj vodi evidenciju o svim mjerama koje je poduzeo ili proveo.

Ako se promijeni početni način izvršenja, izvršitelj mora u pisanom obliku obavijestiti dužnika o toj promjeni u skladu s člankom 428. Zakona o parničnom postupku.

Ako nakon početka postupka izvršenja nije poznata adresa prebivališta ili boravišta dužnika, okružni sudac na zahtjev vjerovnika mora odrediti *ad hoc* zastupnika dužnika (članak 430. Zakona o parničnom postupku).

4 Predmet i priroda mjera ovrhe

4.1 Koje vrste imovine mogu biti predmet ovrhe?

Mjera izvršenja može se provesti nad sljedećom imovinom dužnika:

pokretnom imovinom,

plaćama,

prihodom stečenim od nekretnina, uključujući najamnine itd.,

bankovnim računima,

nekretninama,

udjelima i obveznicama koje izdaju trgovačka društva,

predmetima u okviru pokretne imovine ili nekretnina, uključujući bračnu imovinu.

U skladu s člankom 442. Zakona o parničnom postupku vjerovnik može zatražiti izvršenje nad bilo kojim predmetom ili potraživanjem dužnika.

U skladu s člankom 444. Zakona o parničnom postupku, mjere izvršenja ne mogu se provesti nad sljedećim:

predmetima koje dužnik i njegova obitelj upotrebljavaju svakodnevno, kako je navedeno na popisu koji je odobrilo Vijeće ministara (*Ministerski savet*), hranom koja je potrebna dužniku i njegovoj obitelji tijekom jednog mjeseca ili, ako je riječ o poljoprivrednicima, do nove žetve ili nezina ekvivalenta u drugim poljoprivrednim proizvodima,

gorivom koje je potrebno za grijanje, kuhanje i rasvjetu tijekom tri mjeseca,

strojevima i opremom koji su dužniku potrebni da bi se mogao i dalje baviti svojim zanatom ili zanimanjem,

dijelom zemljišta u vlasništvu dužnika (do 0,5 ha za vinograde i druga kultivirana zemljišta i 3 ha za poljoprivredne površine, zajedno sa strojevima i opremom, gnojivima, proizvodima za zaštitu bilja i sjemenom namijenjenim za sijanje tijekom razdoblja od godine dana),

ako je riječ o uzgajivačima stoke, potrebnim radnim životinjama, konkretno dvama jedinkama stoke za vuču, jednom kravom, pet jedinki ovaca i koza, deset pčelinjih košnica i jedinki domaće peradi, zajedno s krmivom potrebnim da bi ih se hranilo do sljedeće žetve ili ispaše,

stanom u vlasništvu dužnika ako dužnik i članovi njegove obitelji nemaju ni jedan drugi stan, bez obzira na to živi li dužnik ondje ili ne. Ako stan premašuje potrebe dužnika i njegove obitelji u pogledu stanovanja, kako je određeno u relevantnoj Uredbi koju je donijelo Vijeće ministara, dio tog stana se prodaje ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u članku 39. stavku 2. Zakona o imovini (Zakon za sobstvenosta),

drugim predmetima i potraživanjima koji su u skladu sa zakonom zaštićeni od izvršenja.

4.2 Koje su posljedice mjera ovrhe?

Kada dužnika poziva da dobrovoljno namiri tražbinu, izvršitelj mora navesti i datum na koji će se sastaviti popis imovine te, ako se izvršenje odnosi na nekretnine, dostaviti obavijest o oduzimanju zemljoknjižnom odjelu nadležnog suda.

Zapljena pokretne imovine ili tražbine određuje se sastavljanjem popisa imovine.

Zapljena i oduzimanje imaju sljedeći učinak za dužnika:

kad započne njihova provedba, dužnik ne smije raspolagati potraživanjima ili imovinom (nekretninama ili pokretnom imovinom) ni, pod prijetnjom kaznenog progona, mijenjati, oštetiti ili uništiti imovinu. Ti se učinci primjenjuju od datuma dostave poziva na dobrovoljno namirenje duga.

Zapljena ili oduzimanje imaju sljedeće učinke za vjerovnika:

u skladu s člankom 452. stavkom 1. Zakona o parničnom postupku, svako raspolaganje zaplijenjenom pokretnom imovinom ili potraživanjima nije valjano u odnosu na vjerovnika ni bilo kojeg zajedničkog vjerovnika, osim ako se primatelj prijenosa može pozvati na članak 78. Zakona o imovini. U tom je članku utvrđeno da stranka koja zakonito kupuje pokretnu imovinu ili vrijednosnice na donositelja, čak i ako ih nenamjerno kupuje od osobe koja nije vlasnik, stječe vlasništvo, osim ako je za prijenos vlasništva potrebna javnobilježnička isprava ili javnobilježnička ovjera potpisa stranaka u transakciji. Isto se pravilo primjenjuje na stjecanje drugih stvarnih prava povezanih s pokretnom imovinom.

Ako se mjera izvršenja provodi u odnosu na nekretninu, ništavost je primjenjiva samo u pogledu transakcija raspolaganja koje se poduzimaju nakon datuma upisa zaštitne mjere zapljene (članak 452. stavak 2. Zakona o parničnom postupku).

4.3 Koliko dugo vrijede takve mjere?

Zakonom nije propisano vremensko ograničenje za valjanost tih mjera. One su namijenjene namirivanju tražbina vjerovnika pa su valjane do završetka postupka izvršenja.

5 Postoji li mogućnost žalbe protiv odluke o odobrenju takve mjere?

Pravni lijekovi koji su dostupni u okviru postupka izvršenja utvrđeni su u poglavlju 39. odjeljcima I. i II. Zakona o parničnom postupku.

Žalbe protiv izvršenja, uključujući žalbe protiv pojedinačnih mjera izvršenja, mogu podnijeti sljedeće stranke:

vjerovnik može podnijeti žalbu ako izvršitelj odbije provesti određenu radnju, a može se žaliti i na odgodu i prekid izvršenja,

dužnik može podnijeti žalbu protiv naloga službenika za izvršenje kojim se određuje novčana kazna dužniku i koji se nastoji izvršiti u odnosu na imovinu koju dužnik smatra zaštićenom te protiv oduzimanja pokretne imovine ili iseljenja dužnika iz nekretnine na temelju činjenice da izvršitelj nije dostavio

odgovarajuću obavijest te protiv naloga za plaćanje troškova,

treća osoba (koja nije jedna od stranaka u postupku izvršenja) može podnijeti žalbu samo ako je izvršenje usmjereno na predmete u posjedu treće osobe na datum zapljene, oduzimanja ili predaje,

treća osoba može podnijeti žalbu protiv oduzimanja nekretnine samo ako je ta treća osoba bila u posjedu te imovine prije datuma podnošenja zahtjeva koji se sad izvršava (članak 435. Zakona o parničnom postupku),

ako je održana javna dražba, nalog kojim se dodjeljuje imovina podliježe žalbi stranke koja je platila polog najkasnije posljednjeg dana dražbe, vjerovnika koji je dostavio ponudu na dražbi bez potrebe plaćanja pologa, ili dužnika, na temelju činjenice da dražba nije provedena u skladu sa zakonom ili da imovina nije dodijeljena najboljem ponuditelju.

U skladu s člankom 436. Zakona o parničnom postupku žalbe se podnose u roku od tjedan dana od datuma osporavane radnje, ako je stranka bila prisutna u trenutku provedbe radnje ili je bila pozvana prisustvovati, a u svim drugim slučajevima u roku od tjedan dana od objave. Žalbe se podnose izvršitelju na okružnom sudu koji je nadležan za mjesto u kojem se provodi izvršenje. U slučaju podnošenja žalbe izvršitelj mora navesti razloge za poduzimanje osporavane radnje.

Te se žalbe razmatraju na zatvorenoj sjednici, uz iznimku onih koje su podnijele treće osobe i koje se razmatraju na otvorenoj sjednici na koju se pozivaju sve stranke u postupku izvršenja. Odluka o žalbi donosi se u roku od mjesec dana.

Zbog žalbe se ne zaustavlja postupak izvršenja, ali sud može odlučiti odgoditi provođenje postupka dok se ne donese odluka o razlozima iznesenima u okviru žalbe. Ako se postupak odgodi, obavijest se bez odlaganja šalje izvršitelju (članak 438. Zakona o parničnom postupku).

6 Postoje li ograničenja ovrhe, posebno povezana sa zaštitom ovršenika ili rokovima?

U članku 432. Zakona o parničnom postupku utvrđeni su različiti slučajevi u kojima sud zakonski može odgoditi provođenje postupka izvršenja na zahtjev vjerovnika.

Posljednji put ažurirano: 04/08/2017

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.